

Otázka: Historie a vývoj pedagogiky volného času

Předmět: Pedagogika, Společenské vědy

Přidal(a): Zdenda

Obsah

- [Historie a vývoj pedagogiky volného času](#)
- [Rozbor pojmů](#)
- [Dotazník](#)

1. Historie a vývoj pedagogiky volného času

První zmínky o pedagogice volného času, nebo chcete-li, výchovy ve volném čase jsou provázány se změnami způsobu života lidí po roce 1648. V průběhu 17. Století si lidé začali budovat víkendové příbytky, a zakládali kavárny nebo spolky dospělých. Zrychleným tempem pak probíhalo oddělování pracoviště, bydliště a místa pro volný čas v průběhu století 19. Zkracovala se pracovní doba dělnictva, a lze zaznamenat vznik mnoha zájmových sociálních nebo politických organizací, dělnických domů a klubů. Vývoj pedagogiky volného času prošel hned několika fázemi. Zpočátku se jednalo zejména o rozvoj aktivit určených pro dospělé. Organizace volného času dětí a mládeže následovala později, kdy se jednalo o tělovýchovné a sportovní spolky (založení Sokola v r. 1862). Koncem 19. a začátkem 20. století pak společnost začala klást důraz na vytvoření nového a specifického výchovného prostoru pro nejmenší děti a mládež. Sem můžeme zařadit např. založení skautského hnutí, kluboven, a jiných sdružení mládeže, jejichž zaměření se rychle diferenciovalo. [1]

Politický a ekonomický vývoj společnosti působil příznivě na rozvoj pedagogiky volného času zejména v západoevropských zemích. Východní Evropa byla v tomto směru značně opožděna, a organizace a sdružení se zde věnovaly především otázkám zdravotním a sociálním. Zabývaly se hlavně sociálně slabými vrstvami, útulky pro opuštěné děti, sirotčinci apod. Organizovány ale byly např. tábory pro sociálně a zdravotně znevýhodněné děti. Státní správa do této oblasti zasahovala zcela minimálně, jednalo se o oblast odkázanou zcela na činnost dobrovolných občanských sdružení a hnutí.[2] Koncem 20. století však evropská společnost prošla určitou transformací, což mělo pozitivní vliv i na výchovu dětí a mládeže ve volném čase. Vymizelo bipolární uspořádání Evropy a zintenzivnil se proces integrace, což v důsledku znamenalo zdůraznění společných cílů. Stěžejním dokumentem pro toto období je zcela jistě Úmluva o právech dítěte přijatá OSN v New Yorku, 20. listopadu 1989.[3]

2. Rozbor pojmů:

Pedagog volného času:

Je osobou, jež disponuje vzděláním zaměřeným na schopnost pracovat se skupinou nebo jedincem tak, aby byl efektivně využit jejich volný čas, a přitom respektovány zájmy, potřeby a cíle. Cílem činnosti pedagoga volného času je rozvoj a zajištění optimálních předpokladů pro vývoj a růst klienta. Cíle a zájmy jedince, nebo skupiny, na kterou pedagog volného času působí, jsou pochopitelně různorodé, a plynou z jejich individuálních dispozic a zájmů a preferencí.[4]

Vychovatel:

Osobu vychovatele je možné definovat nejméně dvěma způsoby. V prvním případě může být vychovatelem v podstatě kdokoliv, nebo cokoliv, co jakýmkoliv způsobem působí na osobu vychovávaného (prostředí, lidé, stroje apod.). V druhém případě je pak vychovatel definován jako vykonavatel etablovaného povolání, zařazeného do katalogu profesí, a jehož výkon vyžaduje náležitou, zákonem definovanou kvalifikaci. V rámci výkonu tohoto povolání lze tedy říci, že vychovatel je jakýmsi nositelem cílů a obsahu výchovy v rámci výchovně-vzdělávacího procesu jednice. Reprezentuje zájmy společnosti v rámci výchovy mladé generace a působí na její rozvoj tak, aby se vyvíjela žádoucím směrem a způsobem. V interakci vychovatel-vychovávaný je aktivnějším činitelem, a zároveň je osobou, které jsou důvěrně

známy zákonitosti procesu výchovy, vývoje osobnosti a vlivů prostředí. Umí diagnostikovat možnosti a kvality vychovávaného, a umí pracovat se skupinou a její dynamikou.[5]

3. Dotazník:

- **Otázka č. 1:** Byl Vám stručně, jasně a přehledně představen vývoj a historie Pedagogiky volného času?
- **Otázka č. 2:** Byly v textu práce zmíněny důležité události související s Pedagogikou volného času?
- **Otázka č. 3:** Je z textu jasný vývoj pedagogiky volného času v rámci Evropy, a rozdíly, které v tomto vývoji existovaly?
- **Otázka č. 4:** Byly v textu zmíněny důležité legislativní dokumenty, jenž mají souvislost s Pedagogikou volného času a právy dětí?
- **Otázka č. 5:** Byl Vám stručně a jasně představen pojem Pedagog volného času?
- **Otázka č. 6:** Je z textu zřetelné, čím se tato osoba zabývá a jaké jsou její cíle?
- **Otázka č. 7:** Byl Vám stručně a jasně představen pojem vychovatel?
- **Otázka č. 8:** Je z textu patrný rozdíl ve dvou pojetích tohoto pojmu?
- **Otázka č. 9:** Je z textu zřetelné, čím se tato osoba zabývá, jaké jsou její cíle a poslání?
- **Otázka č. 10:** Je formální stránka předložené práce v pořádku (citace, formátování textu)?

POUŽITÉ ZDROJE:

- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.
- PROCHÁZKA, Roman. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4451-3.
- BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Vydání 1. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9.

[1]PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6. s. 21.

[2]PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo*

vyučování a zařízení volného času]. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6. s. 22.

[3]PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6. s. 26.

[4]PROCHÁZKA, Roman. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4451-3. s.128.

[5]BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Vydání 1. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9. s.12.

Podobné materiály:

- [Metodický list do výtvarné výchovy pro pedagogickou praxi](#)
- [Pedagogika 17., 18. a 19. století](#)
- [Pedagogika jako společenská věda](#)